

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ryszard Marchwicki

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Surażyńska

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2022 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa G. Z.

przeciwko M. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 16 sierpnia 2021 r. sygn. akt XII C 209/20

1. apelację oddala;

2. przyznaje od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w (...)) adwokatowi W. W. (1) ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi powódki kwotę 6.642 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Ryszard Marchwicki

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 lutego 2020 roku, który do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynął w dacie 8 lutego 2020 roku, działająca samodzielnie powódka G. Z. skierowała p – ko pozwanej M. G. roszczenie o zasądzenie od niej na jej rzecz kwoty 420.000,- zł wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu w niniejszej sprawie do dnia zapłaty – tytułem zachowku po zmarłej ich mamie J. Z. (1);

Pozwana M. G. - w odpowiedzi na pozew z dnia 10 sierpnia 2020 roku, która do Sądu Okręgowego w (...) wpłynęła w dacie 14 sierpnia 2020 roku wniosła:

-o oddalenie powództwa powódki – jako bezzasadnego,

-o zasądzenie od niej na jej rzecz zwrotu kosztów niniejszego procesu – wg norm przepisanych,

W procesowym piśmie z dnia 1 października 2020 roku, które do Sądu Okręgowego w (...) wpłynęło w dacie 5 października 2020 roku powódka, działając już przez ustanowionego dla niej z urzędu pełnomocnika zgłosiła wniosek o przyznanie na jego rzecz zwrotu kosztów nie opłaconej, nawet w części, udzielonej jej pomocy prawnej;

Wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2021 R Sąd Okręgowy w (...)

I. powództwo oddalił;

II. kosztami niniejszego postępowania obciążył powódkę i w związku z tym:

-utrzymał jej zwolnienie od uiszczenia pozostałej części opłaty sądowej od pozwu wszczynającego tą sprawę,

-zasądził od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w (...) na rzecz pełnomocnika powódki z urzędu – adwokata W. W. (1) prowadzącego Kancelarię Adwokacką w P. (ul. (...), (...)-(...) P.) kwotę 10.800,- zł plus podatek Vat z tytułu udzielonej przez niego jej nie opłaconej nawet w części pomocy prawnej w niniejszej sprawie.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski Sądu I Instancji.

. W dniu 29 marca 2015 roku zmarła w G., ostatnio stale zamieszkała w Pogorzeli, J. Z. (2) – jej spadkobiercami ustawowymi były jej dzieci tj. córki: powódka, pozwana, świadek M. I. (1) oraz syn - świadek K. Z. (1). Sporządziła ona dwa testamenty:

*pochodzący z 12 grudnia 2002 roku mający postać aktu notarialnego sporządzonego w tym dniu w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Z. w Z. o oznaczeniu Repertorium A. Numer (...) przez notariusza A. M. prowadzącą Kancelarię Notarialną z/s w Z. – w treści którego do całości spadku powołała powódkę;

pochodzący z 8 stycznia 2010 roku mający postać aktu notarialnego o oznaczeniu Repertorium A numer (...) sporządzonego przez notariusza D. P. prowadzącego Kancelarię Notarialną z/s w J. – w treści którego:

-powołała do całości spadku pozwaną (par. 1),

-wydziedziczyła swoje dzieci tj. powódkę, świadków K. Z. (2), M. I. (1) (wówczas W.) – par. 2. z uzasadnieniem, iż wbrew jej woli postępują w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego poprzez uporczywe nie dopełnianie wobec niej obowiązków rodzinnych (z ich wyszczególnieniem)

Prawomocnym postanowieniem z dnia 3 listopada 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w (...) stwierdził nabycie spadku po w/w zmarłej przez pozwaną.

W skład masy spadkowej po niej wchodzi m.in. prawo własności lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), położonego w posesji o oznaczeniu (...) wchodzącej w skład nieruchomości usytuowanej przy ul. (...) w Z.. W lokalu tym (po zdaniu leśniczówki) zamieszkała w nim wraz z powódką; pozostali jej spadkobiercy ustawowi posiadali już własne centra rodzinne. Motywem tego, był fakt, że po jej opuszczeniu nie miała ona gdzie mieszkać – dlatego cyt. spadkodawczyni zgodziła się na taką koncepcję w zamian za sprawowanie przez nią w stosunku do niej opieki.

-Powódka od dzieciństwa - w przeciwieństwie do pozwanej, świadków K. Z. (2), M. I. (1) i pozwanej – sprawiała ich rodzicom, w tym cyt. spadkodawczyni największe kłopoty wychowawcze wiążące się m.in. z jej ucieczkami z ich miejsca zamieszkiwania; dlatego też wymagała od nich najszerzej uwagi i starań. Niemniej spadkodawczyni interesowała się nią; służyła jej pomocą.

-Do 2002 roku ich relacje układały się w miarę dobrze – konflikty między nimi rozpoczęły się mniej więcej od 2008 roku; ich apogeum datuje się na rok 2010. Od tego czasu stosunek powódki do niej (także pozwanej) zmienił się radykalnie – przestała się interesować nią; jej stanem zdrowia; utrudniała jej wstęp do w/w lokalu mieszkalnego (zamieszkiwała ona już z pozwaną), gdy przyjeżdżała do w/wskazanej miejscowości na wizyty lekarskie czy z innymi potrzebami; zagracała zajmowany przez nią pokój do tego stopnia, że trudno było do niego wejść; używała wobec niej i

pod jej adresem niegrzecznych słów; nie uczestniczyła w jej uroczystości pogrzebowej; nie dokonywała obowiązujących opłat za zajmowanie tego lokalu mieszkalnego – nadto inicjowała p – ko niej (także pozwanej i innym członkom ich rodziny) wiele spraw, których wyniki nie potwierdzały jej zarzutów:

W dacie śmierci w/w powódka dysponowała orzeczeniem Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. z daty 9 października 2018 roku o oznaczeniu (...) (...). (...) (...). (...) (obowiązującym do 9 października 2021 roku) o stopniu niepełnosprawności – umiarkowanym; bez wskazań do odpowiedniego zatrudnienia; szkolenia specjalistycznego; zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej; uczestnictwa w terapii zajęciowej.

-Z jej inicjatywy doszło do korespondencji stron na tle zachowku po w/w zmarłej – nie przynoszącej pożądanego przez nią rezultatu.

Spadkodawczyni przez kilka lat przed śmiercią zamieszkiwała z pozwaną – łączyły je zawsze dobre relacje; to pozwana opiekowała się nią w związku z jej stanem zdrowia; po jej śmierci partycypowała w kosztach utrzymania w/opisanego lokalu mieszkalnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał , że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy uznał , że powódka nie wykazała by było brak podstaw do jej wydziedziczenia.

Wydziedziczenie powódki nastąpiło w jedynej możliwej formie – albowiem w ważnym testamencie. W jego treści zawarta została tego przyczyna - zredagowana w sposób nie wymagający interpretacji do ustalenia, która z wymienionych w w/przywołanej normie stała u tego podstaw (norma z art. 1009 k.c.).

Testatorka powołała się w nim na punkt 3 art. 1008 k.c. (z odwołaniem się do jego punktu 1) tj. upoczywe nie dopełnianie względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych... wchodzące w skład pojęcia postępowania w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i to następującego wbrew jego woli.... Sytuacja taka, więc, musi mieć określony w nim charakter – co stanowi, że zdarzenia o charakterze jednorazowym czy stany krótkotrwałe nie uzasadniają możliwości skorzystania z tej instytucji. Nadto – zachowanie spadkobiercy musi być świadome oraz spowodowane okolicznościami leżącymi po jego stronie; dlatego też jego postępowanie pozostające poza jego wolą także na to nie pozwala; przy czym zasadniczo stan taki winien istnieć w chwili wydziedziczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne dały podstawy do stwierdzenia , że zachowanie powódki w stosunku do zmarłej J. Z. (3) w pełni mieściło się w tych kategoriach. Trwało ono przez wiele lat; wypływało wyłącznie z jej strony; nie pozostawało poza jej świadomością; istniało także w chwili jej zgonu (nie uczestniczyła nawet w jej uroczystości pogrzebowej).

Dalej sąd stwierdził , że nie doszło w niniejszej sprawie do ustalenia , iż zmarłą przebaczyła powódce.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 108§ 1 k.p.c. ;art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielone przez adwokata z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w całości. Powódka zarzucił:

I. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. Naruszenie przepisu art. 991 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, iż powódce G. Z. nie przysługuje roszczenie o należy jej zachówek;

2. Naruszenie przepisu art. 1010 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, iż spadkodawczyni J. Z. (2) nie przebaczyła przed śmiercią swej córce G. Z., podczas gdy zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale nr III CZP 24/71 z dnia 14 czerwca 1971 roku, „gdy spadkodawca przebaczył spadkobiercy po wydziedziczeniu go w testamencie, wydziedziczenie to jest bezskuteczne bez względu na formę, w jakiej przebaczenie nastąpiło”, co w niniejszej sprawie miało miejsce;

3. Naruszenie przepisu art. 1008 k.c. poprzez jego zastosowanie i błędne uznanie, iż G. Z. została wydziedziczona przez spadkodawczynię J. Z. (2), a ponadto wskazanie, iż wydziedziczenie jako skuteczne - rodzi skutki prawne w niniejszej sprawie, podczas gdy spadkodawczyni wybaczyła swej córce przed śmiercią, w związku z czym wydziedziczenie w niniejszej sprawie nie ma mocy sprawczej, a co więcej żadna z przesłanek wskazana w cyt. przepisie - nie została spełniona;

II. Naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść

orzeczenia, tj.:

1. Naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a. przyznanie zeznaniom świadków F. G., K. Z. (2), K. G., D. S., M. I. (1), I. Z., P. O. - przymiotu wiarygodności i oparciu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie o zeznania w/w świadków, podczas gdy przez wzgląd na okoliczność, iż osoby te pozostają w bliskiej relacji z pozwaną, ich zeznania uznać należy za niewiarygodne;

b. całkowitym pominięciu zeznań świadka A. T., która wskazała, iż spadkodawczyni J. Z. (2): miała swobodny dostęp do mieszkania usytuowanego przy ul. (...), (...)-(...) Z.; ii. w w/w mieszkaniu, spadkodawczyni miała swój pokój, w którym nocowała, co jednoznacznie przemawia za tym, iż w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki wskazane przez ustawodawcę w przepisie art. 1008 k.c., a czego Sąd I instancji nie dostrzegł;

c. błędnym przyznaniem waloru wiarygodności zeznaniom pozwanej i uznanie, że „odzwierciedlają rzeczywistość”, podczas gdy jest ona osobiście zainteresowana rozstrzygnięciem niniejszej sprawy, w szczególności należy podejść do tych zeznań ostrożnie z uwagi na element wydziedziczenia powódki przez spadkodawczynię i późniejszego przebaczenia, w związku z czym, nie można uznać, iż jej zeznania są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy;

d. całkowitym pominięciu zeznań świadka M. K. i stwierdzenie, że świadek ten „niczego zasadniczo do niniejszej sprawy nie wniósł”, podczas gdy M. K. w swych zeznaniach pisemnych zwróciła uwagę, że spadkodawczyni J. Z. (2) w rozmowie z nią, nie wyrażała się w sposób negatywny o swej córce G. Z., a w związku z tym, brak jest podstaw do uznania, że spadkodawczyni żywiła jakiegokolwiek urazy do powódki, co jednoznacznie przemawia za tym, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do uznania, że wydziedziczenie G. Z. było skuteczne w świetle przesłanek wskazanych w przepisie art. 1008 k.c.;

2. Naruszeniu przepisu art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c., poprzez:

a. sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wskazując w sposób dostateczny podstaw faktycznych rozstrzygnięcia;

b. brak wyjaśnienia przez Sąd I instancji powodów, dla których odmówił on wiarygodności treści wyjaśnień powódki G. Z.;

Błąd w ustaleniach faktycznych będący konsekwencją powyższych uchybień proceduralnych, polegający w szczególności na:

1. błędnym uznaniu, iż spadkodawczyni J. Z. (2) przed śmiercią nie przebaczyła swej córce G. Z.;

2. błędnym uznaniu, iż wydziedziczenie powódki przez spadkodawczynię J. Z. (2) - było skuteczne i w konsekwencji rodzi skutki prawne w niniejszej sprawie;
3. błędnym uznaniu, iż powódka G. Z. nie jest uprawniona do zachowku.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i w konsekwencji uwzględnienie powództwa w całości;

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji,

2. przyznanie adwokatowi W. W. (1) ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi powódki kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, której koszty nie zostały uiszczone nawet w części,
3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, według norm przepisanych,

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości jako nieuzasadnionej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w całości akceptuje i podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i na podstawie art 382 k.p.c. czyni je własnymi. Również ustalenia i wnioski prawne Sądu I Instancji są prawidłowe.

Skarżąca zarzuciła wyrokowi naruszenie zarówno prawa materialnego jak i prawa procesowego. W pierwszej kolejności Sąd II instancji odniósł się do zarzutów dotyczących obrazy prawa procesowego, gdyż dopiero prawidłowo ustalony stan faktyczny stanowić może podstawę dla rozstrzygnięcia pozwu złożonego w niniejszej sprawie. Wskazać bowiem należy, iż prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne, zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r. II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128). Powyższe rodzi konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zmierzających do zakwestionowania stanu faktycznego zarzutów naruszenia prawa procesowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r. II CKN 18/97 - OSNC 1997/8/112).

Skarżący podniósł zarzut naruszenia art. 233 § 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wystarczającym dla poczynienia ustaleń faktycznych mających wpływ na zastosowanie przepisów prawa materialnego. Zgromadzone w sprawie dowody poddał wszechstronnej, wnikliwej ocenie, ustalając prawidłowo stan faktyczny sprawy. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Okręgowy, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przy uwzględnieniu podanych poniżej uwag, odpowiada wymogom stawianym przez przepis art. 233 § 1 k.p.c., uwzględnia cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i tym samym pozostaje pod ochroną wynikającą z powołanego przepisu. Nie nosi ona cech dowolności, odnosi się do przeprowadzonych w sprawie dowodów. W tym stanie rzeczy zarzuty powódki dotyczące naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie zasługiwały na uwzględnienie. Podkreślić przy tym należy, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 KPC, choćby dowiedzione

zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne (wyr. SN z 27.9.2002 r., IV CKN 1316/00, L.).

Tylko ocena rażąco błędna lub oczywiście sprzeczna z treścią materiału dowodowego, nieodpowiadająca zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, może czynić usprawiedliwionym zarzut naruszenia art. 233 § 1. k.p.c.

Skarżąca w ramach tej podstawy zarzuciła iż sąd przyznał zeznaniom świadków F. G., K. Z. (2), K. G., D. S., M. I. (1), I. Z., P. O. - przymiotu wiarygodności i oparciu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie o zeznania w/w świadków, podczas gdy przez wzgląd na okoliczność, iż osoby te pozostają w bliskiej relacji z pozwaną, ich zeznania uznać należy za niewiarygodne; Zarzut ten jest całkowicie nieuzasadniony. Przede wszystkim należy wskazać, że sam fakt, że świadkami są osoby bliskie dla jednej lub obu stron nie powoduje, że zeznania te są niewiarygodne. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dokonał wsechstronnej analizy tych zeznań, w sposób przekunujący wskazał na argumenty które jego zdaniem przemawiały za uznaniem ich za wiarygodne. Ocenę tą Sąd Apelacyjny w pełni podziela.

Nieuzasadniony był również zarzut, iż sąd całkowicie pominął zeznania świadka A. T., która wskazała, iż spadkodawczyni J. Z. (2) miała swobodny dostęp do mieszkania usytuowanego przy ul.(...), (...)-(...) Z.; ii. w w/w mieszkaniu, spadkodawczyni miała swój pokój, w którym nocowała. Rzeczywiście świadek udzielając odpowiedzi na pytanie powódki tak zeznała. Jednak ta okoliczność zdaniem Sądu Apelacyjnego nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że nie zostały spełnione przesłanki do wydziedziczenia powódki. Jest to bowiem jedna odpowiedź wyrwana z kontekstu zeznań tego świadka. Świadek zeznała bowiem, że z pozwaną miała bardzo rzadki kontakt może 2 razy do roku. z zenań tych wynika również, iż między zmarłą a powódką był konflikt. Stąd zarzut, iż sąd uznał te zeznania za mało istotne należało uznać za nieuzasadnione. Trudno również uznać, iż fakt, że świadek M. K. w swoich zeznaniach podała, że spadkodawczyni J. Z. (2) w rozmowie z nią, nie wyrażała się w sposób negatywny o swej córce G. Z., miało by świadczyć o braku podstaw do uznania, że spadkodawczyni żywiła jakiegokolwiek urazy do powódki, co jednoznacznie przemawia za tym, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do uznania, że wydziedziczenie G. Z. było skuteczne w świetle przesłanek wskazanych w przepisie art. 1008 k.c.;

Fakt iż pomiędzy powódką, a zmarłą istniał poważny konflikt w sposób jednoznaczny wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zresztą również powódka nie zaprzeczała iż stosunki między nią a jej zmarłą matką nie były najlepsze.

W konsekwencji nieuzasadnione był również zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Zgodnie z art 1008 k.c. Spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazie czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Natomiast w myśl art 1009 k.c. Przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z treści testamentu.

Wydziedziczenie może nastąpić tylko na podstawie wyliczonych w ustawie przyczyn, przy czym wyliczenie to ma charakter enumeratywny i nie należy dokonywać w tym przedmiocie wykładni rozszerzającej ani wnioskować przez analogię. Przyczyna wydziedziczenia musi zaistnieć przed otwarciem spadku, ale zachowanie wydziedziczonych stanowiące pod(stawę wydziedziczenia nie musi być kontynuowane do chwili otwarcia spadku.

Niesporne w sprawie było , że zmarła w testamencie pochodzącym z 8 stycznia 2010 roku mającym postać aktu notarialnego o oznaczeniu Repertorium A numer (...) sporządzonym przez notariusza D. P. prowadzącego Kancelarię Notarialną z/s w J. powołała do całości spadku pozwaną (par. 1) oraz wydziedziczyła swoje dzieci tj. powódkę- G. Z., K. Z. (2) i M. W. (obecnie I.) – par. 2. Ponadto zmarła podała powody wydziedziczenia , wskazała mianowicie że wydziedziczeni wbrew jej woli postępują w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego poprzez uporczywe nie dopełnianie wobec niej obowiązków rodzinnych, nie utrzymują z nią kontaktu, nie interesują się jej losem, a zwłaszcza stanem zdrowia , nie okazując należnego szacunku i troski choćby w czasie choroby , doznała od nich wielu przykrości , krzywd i upokorzeń.

Z powyższego wynika , iż zostały zachowane wszystkie przesłanki skutecznego wydziedziczenia powódki.

W razie sporu ciężar udowodnienia przesłanki wydziedziczenia spoczywa na tym, kto się na nią powołuje, albowiem zaistnienie takiej przesłanki nie zostało objęte domniemaniem , z kolei wydziedziczony powinien wykazać, że do wskazanego w testamencie zachowania w rzeczywistości nie doszło .

W niniejszej sprawie to powódka zakwestionowała skuteczność wydziedziczenia , a więc to ona zgodnie z ciężarem dowodu powinna tę okoliczność udowodnić.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powódka nie podolała temu ciężarowi.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło niewątpliwie , iż pomiędzy powódką a jej matką istniał poważny konflikt , a zachowanie powódki w stosunku do zmarłej J. Z. (3) w pełni mieściło się w kategoriach naruszenia zasad współżycia społecznego wskazanych w przyczynach wydziedziczenia. Zachowanie to było długotrwałe i nie pozostawało poza świadomością powódki ; istniało także w chwili jej zgonu (powódka nie uczestniczyła nawet w jej uroczystości pogrzebowej).

Brak również uzasadnienia do uwzględnienia zarzutu naruszenia art 1010 k.c.

Powódka twierdziła iż zmarła wybaczyła jej , a więc zgodnie z art 1010 k.c. zachowała prawo do zachowku.

W orzecznictwie przyjmuje się , że przebaczenie przez spadkodawcę uprawnionemu do zachowku może nastąpić także po wydziedziczeniu go w testamencie i do swej skuteczności nie wymaga zachowania formy testamentowej , może więc ono nastąpić także w formie dorozumianej, koniecznym jest jednak, aby z zachowania spadkodawcy udzielającego przebaczenia wynikało, że zmierza on do anulowania skutków dokonanego wydziedziczenia. Wola przebaczenia powinna jednak wynikać jednoznacznie przynajmniej z okoliczności towarzyszących oświadczeniu spadkodawcy.

Podnosząc w apelacji zarzut naruszenia art. 1010 k.c. skarżąca nie wskazała jednak kiedy i w jakich okolicznościach to przebaczenie miałyby nastąpić . natomiast w toku sporu twierdziła , że matka przed śmiercią w szpitalu miała powiedzieć do M. G. oraz M. I. (2), żeby :”nie wyciągały ręki do P.”, i że mieszkanie w P. ma być powódki”. Okoliczność ta nie została jednak przez powódkę wykazana . Słuchane w charakterze świadków M. G. oraz M. I. (1) tych okoliczności nie potwierdziły.

Nieuzasadniony był również zarzut naruszenia art. . (...) § 1 pkt 1 k.p.c..

Należy wskazać , że zarzut naruszenia tego artykułu powinien być uznany za uzasadniony jedynie w przypadkach wyjątkowych, kiedy treść uzasadnienia całkowicie uniemożliwia sądowi drugiej instancji dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (V ACa 481/15, Wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 stycznia 2016 r., LEX nr 1993042). Naruszenie art. 328 § 2 k.p.c.(obecnie art. 327¹ § 1 k.p.c.) z reguły nie ma wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzone jest po jego wydaniu. Wyjątkowo jednak, niezgodne z art. 328 § 2 k.p.c. sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych może czynić zasadnym kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego zastosowanie do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, gdy uniemożliwia

całkowicie dokonanie oceny toku wywołu, który doprowadził do wydania orzeczenia lub nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (Wyrok Sądu N. z dnia 8 lipca 2015 r., II Uk 220/14, LEX nr 1771525). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w ocenie Sądu Apelacyjnego w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości zastosowania przepisów prawa materialne i procesowego. Tym samym zarzut powyższy również nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach zastępstwa procesowego powódki udzielonych z urzędu w postępowaniu apelacyjnym sąd orzekł na podstawie § 8 pkt.7 w zw. z §16 ust.1 pkt 2 oraz § 4 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r w sprawie ponoszenia przez Skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.(Dz.U. z 2019 r poz. 18).

Ryszard Marchwicki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

--	--	--